

Plenum

Tisdag 15.9.2020 kl. 14.01—16.41

16. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om bi-odrivmedel och flytande biobränslen

Regeringens proposition RP 70/2020 rd

Remissdebatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 16 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet, som jord- och skogsbruksutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.

För remissdebatten reserveras högst 45 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet.

Debatt

15.42 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uudelleenlaadittu uusiutuvan energian direktiivi tuli voimaan joulukuussa 2018, ja se on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään kesäkuun 21 loppuun mennessä. Ehdotetulla lakimuutoksella pannaan täytäntöön uusiutuvan energian direktiivi kestävyyskriteerisääntelyn osalta.

Direktiivissä säädetään sitovasta unionin yleistavoitteesta, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 prosenttia unionin energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030. Lisäksi kunkin jäsenvaltion uusiutuvan energian osuus energian loppukulutuksesta liikennealalla on oltava vähintään 14 prosenttia viimeistään vuonna 2030.

Hallituksen esityksen tavoitteina on varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet on tuotettu kestävällä tavalla ja voidaan ottaa huomioon unionin uusiutuvan energian tavoitteiden ja velvoitteiden täyttymisessä. Työ- ja elinkeinoministeriön vetämä työryhmä valmisti kestävyyskriteerisääntelyn kansallista toimeenpanoa. Työryhmän väliraportissa esitetyt ehdotukset on otettu huomioon hallituksen esityksen valmistelussa.

Arvoisa puhemies! Voimassa oleva kestävyyskriteerisääntely koskee liikenteen neste-äisiä ja kaasumaisia biopolttoaineita sekä bionesteitä. Ehdotetulla lakimuutoksella säädetään kansallisen kestävyysjärjestelmän soveltamisalan laajentamisesta koskemaan kiinteitä ja kaasumaisia biomassapolttoaineita sähkön, lämmityksen ja jäähdytyksen tuotannossa. Kysymys on siten merkittävästä muutoksesta, sillä sääntelyn kohteiden määrä nousee soveltamisalan laajentumisen myötä nykyisestä 15:stä noin 150 toiminnanharjoittajaan.

Esityksen valmistelussa on pyritty varmistamaan, ettei kestävyyskriteerien täyttymisen osoittamisesta aiheudu toimijoille kohtuuttomasti hallinnollista taakkaa. Ehdotetussa lais-

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

sa säädetäänkin direktiivin mukaisesta sääntelyn soveltamisalan rajauksesta pienen kokoluokan sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä tuottavien laitosten osalta. Kansallisia lisäkriteereitä ei asetettaisi biomassapolttoaineille. Maatalousbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit päivitettäisiin, ja metsäbiomassaa koskevat kestävyyskriteerit sisällytettäisiin sellaiseen lakiin. Kasvihuonekaasupäästövähennemän vähimmäisarvoista säädettäisiin direktiivin mukaisesti.

Ehdotuksen mukaan metsäbiomassan kestävyyskriteerien täyttymisen tarkastelu tehdään niin sanotun riskiperusteisen arvioinnin perusteella joko maa- tai hankinta-alueen tasolla. Valmisteluaikana on arvioitu, että Suomi täyttää direktiivissä asetetut kriteerit maatasolla.

Hallituksen esityksen sisältämä toinen lakiehdotus on lainsäädäntötekninen, ja sillä kumotaan tarpeeton voimaantulosäännös. Esitykseen sisältyvien lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.21.

15.46 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Nyt ehdotetulla lakimuutoksella pantaisiin kestävyyskriteerisääntelyn osalta täytäntöön uudelleen laadittu uusiutuvan energian direktiivi. Haluan tässä yhteydessä nostaa esille laajemmin tämän direktiivin toimeenpantonon liittyviä ongelmakohtia. Tässä kokonaisuudessa piilee suomalaiselle autoilijalle mitava hintapommi.

Suomen kansallisen biojakeluvaihtoehdon nojalla vuoteen 2030 mennessä 30 prosenttia myydyistä polttoaineista on biopolttoaineita ja 10 prosenttia jäte- ja tähdepohjaisia biopolttoaineita. Jakeluvaihtoehdon tavoite on siis hyvin tiukka, ja tavoitteen saavuttaminen edellyttää välttämättä uusia ratkaisuja, jotta polttoaineiden hinnat eivät Suomessa karkaa käsistä. Hallitus on antanut ymmärtää, että jakeluvaihtoehdon osalta hallituksen esitys olisi tulossa eduskuntaan ensi vuoden alussa.

Arvoisa puhemies! Oleellinen kysymys on se, haluaako hallitus nyt tämän RED II -direktiivin implementoinnissa pönkittää Suomen roolia EU:n mallioppilana. Ymmärrän sen, että hallituksessa voi olla paineita siihen, että ei katsota esimerkiksi tämän vaihtoehdon aiheuttamia kustannuksia autoilijoille, mutta haluaisin tässä nostaa esille muutaman seikan tältä osin.

EU siis sallii joustoja ja kansallisia poikkeamia. Meidän ei pitäisi kansallisesti hävetä näiden joustojen hyödyntämistä. Eli paitsi että RED II -direktiivi siis asettaa minimivaihtoehdon biopolttoaineiden jakelulle, niin direktiivissä myös rajataan nyt käytettyjen pistorasvojen ja eläinrasvojen käyttö maksimissaan vain 1,7 prosenttiin kaikesta jakeluun menevästä biopolttoaineesta. Tällä hetkellä Suomessa jakeluun menevästä biopolttoaineesta eläin- ja käytettyjen jäterasvojen osuus on noin neljännes.

Eli me tulemme siihen tilanteeseen, jossa on kansallisesti hyvin jyrkkä vaihte, joka menee tämän direktiivin minimitason yläpuolelle, ja samanaikaisesti direktiivi tuo uuden vaihtoehdon, jossa käytettävissä oleva raaka-ainepohja kapenee. Tämä yhdistelmä on merkittävä lisäriski suomalaisille autoilijoille ja tulee nostamaan merkittävästi hintoja, jos tähän ei reagoida.

Onneksi direktiivi siis sallii kansallisen poikkeaman hakemisen, jos eläin- ja käytettyjä jäterasvoja aiotaan käyttää vaihtoehdon täyttämiseen. Suomalaiset ahkerat, työssä käyvät autoilijat ansaitsevat kohtuuhintaista polttoainetta tulevaisuudessakin, ja Suomi tarvitsee tämän direktiivin salliman poikkeuksen. Haluankin kysyä teiltä, ministeri Lintilä: aikooko

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

hallitus hakea kansallista poikkeamaa eläin- ja [Puhemies koputtaa] käytettyjen jäterasvojen suuremmalle kansalliselle käytölle?

15.49 Atte Harjanne vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos elinkeinoministerille kattavasta esittelystä.

Käsittelyssä on tosiaan hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta. Tähän esitykseen liittyen ajattelin tuoda esille jotain yleisempiä huomioita biopolttoaineisiin ja bioenergiaan liittyen.

On kriittisen tärkeää, että ilmastonmuutos saadaan hillittyä siedettävälle tasolle ja biodiversiteettiä kaventava luontokato pysäytetään. Näiden tavoitteiden tulisi asettaa reunaehdot kaikelle energiapolitiikalle. Mikäli taloutemme tuottaa enemmän päästöjä kuin sitoo niitä tai kaventaa jatkuvasti luonnon tilaa, se on väistämättä kestäättömällä pohjalla ja pidemmän päälle kärsimme siitä itsekkin.

Bioenergiaa ja biopolttoaineita tarjotaan yhtenä ratkaisuna näihin ongelmiin ja erityisesti ilmastopäästöjen vähentämiseen. Biopolttoaineilla onkin oma osansa fossiilienergian korvaajana, mutta on tärkeää ymmärtää, että se osa voi olla vain melko rajallinen. Se johtuu yksinkertaisesti siitä, että kestävä biomassaa on saatavilla vain rajallisesti, ja meidän tulee miettiä, miten se kannattaa parhaiten käyttää. Osa biopolttoaineista itse asiassa vapauttaa hiiltä ilmakehään nopeammin kuin sitä sitoutuu.

Selkeämmät rajat asettaa kuitenkin luonnon monimuotoisuuden vaaliminen. Hälyttäviä tietoja luontokadosta kertyy jatkuvasti. Tuoreimpana Living Planet 2020 -raportti kertoi, että selkärankaisten villieläinten populaatiot ovat kutistuneet hälyttävästi viimeisten vuosikymmenten aikana. Vastikään julkaistun tutkijoiden Global Safety Networkin arvion mukaan yli kolmannes kaikesta maa-alasta tulisikin suojella. Se on yli kaksinkertainen määrä nykytilaan verrattuna. Tunnetun biologin E. O. Wilsonin arvio on vielä suurempi: puolet maapallosta pitäisi jättää luonnolle. Nämä arviot antavat vähintäänkin mittakaavaa.

Arvoisa rouva puhemies! Tällä hetkellä fossiilisia energiavarastoja polttava ihmiskunta käyttää enemmän primäärienergiaa vuodessa kuin kasvit sitä auringonvalosta sitovat. Ajatus siitä, että kaikki tai edes kovin suuri osa nykyisestä fossiilienergiasta korvattaisiin bioenergialla, on siis käytännössäkin mahdoton. Paitsi, että käyttämämme bioenergia on pois luonnolta, se on usein pois meiltä itseltämme muusta käytöstä, esimerkiksi lautaseltamme. Hiljattain Nature-tiedelehdessä julkaistu artikkeli arvioi, että monissa päästövähennysskenaariossa arvioidut kasvavan bioenergian määrät johtaisivat ruoan hinnan moninkertaistumiseen. Kärsijöinä ovat silloin etenkin köyhät. Biomassaa tarvitaan myös korvaamaan fossiilisia raaka-aineita erilaisiin tuotteisiin, ja sillä on monenlaista energiaa edistyneempää käyttöä kemianteollisuudessa. Riskinä on polttaa arvokasta tavaraa kattilassa tai auton tankissa. Se on myös taloudellisesti järjetöntä.

Miten kaikki tämä tulisi sitten huomioida biopolttoainepolitiikassa? Kuten todettua, rajatussa määrin bioenergialla on paikkansa osana kestävä energiaalettia. On vain huolehdittava, että biomassaa ohjataan ensisijaisesti kaikkein arvokkaimpaan käyttöön ja että käytön rajat asettaa luontokadon pysäyttäminen ja hiilen varastointi ja sitominen. Energiaa tuotetaan sitten sen verran kuin se on tässä vaiheessa mahdollista. Tässä auttaisi se, että päästöttömällä energialla tuetut synteettiset power-to-x-polttoaineet hyväksyttäisiin osaksi bioenergian ja uusiutuvan energian tavoitteita.

Puubiomassan päättymistä suoraan energiaksi on rajoitettava, ja on huolehdittava siitä, että nyt fossiilienergiaa ja turvetta polttavat laitokset korvataan polttoon perustumattomal-

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

la tuotannolla. Liikennekäytössä olisi myös huolehdittava siitä, että nykyistä suurempi osa biopolttoaineiden käytöstä katettaisiin korkeaseosetanolilla. Olisi myös paikallaan arvioida sitä, tulisiko sekoitevelvoitetta täydentää jollain mekanismilla, jonka avulla täysin tai lähes täysin uusiutuvaa polttoainetta tankkaava toisi valinnallaan lisäystä päästövähennyksiin.

Pidemmällä tähtäimellä sitovista uusiutuvan energian tavoitteista tulisi itse asiassa luopua tai ainakin bioenergian osuutta tulisi niissä rajoittaa ja biopolttoaineille asettaa niiden todellisia vaikutuksia heijastavat päästökertoimet. Tässä katse kääntyy Brysseliin. EU:n energiapolitiikkaa on jo pitkään vaivannut keinojen ja päämäärien sekoittuminen. On toki erittäin tärkeää säädellä biopolttoaineiden raaka-aineiden kestävyttä, ja siihen tämä hallituksen esitys liittyykin. Pelkästään tällä näkökulmalla voidaan silti ajautua tilanteeseen, jossa bioenergian käyttö on kestävämpi tai eri politiikkalinjaustemme tavoitteet ja keinot ristiriidassa keskenään. Energiapolitiikassa fokuksen tulisi nyt olla päästöjen nopeassa vähentämisessä ja luontokadon pysäyttämisessä samalla, kun huolehditaan riittävistä puhtaana energian investoinneista. Jos tämä unohtuu, on bioenergian kanssa suuri riski joutua ojasta allikkoon.

15.54 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Tällä lailla siis kestävyyskriteerien sääntelyjen osalta implementoidaan tuo uusiutuvan energian direktiivi. Täällä hyvin edustajat Harjanne ja Vestman toivat esille sen, että EU:n politiikka näissä biopolttoaineissa ei ole kyllä aina ollut kovinkaan johdonmukaista, ja pikemminkin voisi sanoa, että siellä erilaiset kansalliset edut ovat olleet, niin kuin kyllä kaikessa EU:n politiikassa, vahvasti talletilla. Tästä oikeastaan päästään siihen, mistä edustaja Vestman varoitti, että Suomessakin on ymmärrettävä, että ne kansalliset edut ovat usein siellä ohjaamassa päätöksentekoa, ja jos otetaan huomioon, että direktiivissä tapahtuu kiristymistä, niin sitten ei ainakaan kansallisesti kannattaisi olla jo siellä liikkumavaran ylärajoilla, ettei tässäkin asiassa ammuttaisi itseämme nilkkaan.

On huomattava se, että energia on tärkeä osa kansalaisten ostovoimaa. Kun me nyt täällä tässäkin salissa varmasti odottelemme niitä budjettiriihestä tulevia työllisyyspäätöksiä, niin on pidettävä kirkkaana mielessä se, että vaikka me kuinka aina sanoisimme, että päätöspäätöksellisesti tällä ja tällä päätöksellä tulee joku tietty määrä työpaikkoja, niin jos me samanaikaisesti emme pidä huolta siitä, että esimerkiksi energiaverotus on sen tyyppistä, että se ei murennakaan meidän kilpailukykyämme eikä vie kansantaloudesta kansalaisten ostovoimaa, niin me emme silloin ymmärrä emmekä huomioi sitä kokonaisuutta. Eli sen tähden tässä on niin tärkeää miettiä sitä, minkä tyyppistä veropolitiikkaa tuolla energiapuolella tehdään.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä Nesteen MY-dieselistä, jonka suhteen olen ihmetellyt sitä, että kun on laskettu, että siinä päästövähennykset olisivat lähestulkoon 80—90 prosenttia, niin meillä kuitenkin verokohtelulla ei sitten haluta suosia tätä polttoainetta ja sitä kautta myöskään, voisi sanoa, tämmöistä kotimaista, edistynyttä polttoaineteknologiaa. Tämä on yksi tällainen kysymys, joka on jäänyt itselleni vähän epäselväksi: miksi tämä hallitus heti hallituskautensa alussa verotuksellisesti teki tämän polttoaineen eteenpäin viemisen haasteelliseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Näistä metsäteollisuuden sivuvirroista ja ylipäättänsä näiden paisto- ja eläinrasvojen käytöstä. Edustaja Harjanne totesi, että on mahdotonta ajatella näin, että me bioenergialla korvaisimme täysin sen, mitä fossiilisesti käytetään, mutta on

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

huomioitava juuri esimerkiksi metsäteollisuuden sivuvirrat ja paistorasvat ja eläinpohjaiset rasvat: niissä on kysymys siitä, että ne ovat jo kertaalleen prosessissa [Puhemies koputtaa] olleita tai prosessin sivutuotteina tulevia bioenergian lähteitä, jolloinka olisi äärimmäisen järkevää, että niissä nimenomaisesti mentäisiin eteenpäin ja niitä käytettäisiin [Puhemies: Aika!] vahvasti hyödyksi. — Kiitos.

15.57 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tähän EU-keskusteluun ja edustaja Essayah’lle haluan todeta, että omasta mielestäni on ongelmista riippumatta hyvä, että ilmastopolitiikasta sovitaan ja pyritään sopimaan EU:n tasolla. Tämä on tärkeää tietenkin sen takia, että me saamme enemmän vaikuttavuutta, mutta selvää on myös, että muuten jäsenvaltioitasolla tapahtuisi vielä vähemmän ilmastomuutoksen hillinnässä ja kunnianhimon taso olisi kokonaisuudessaan vielä alhaisempi. Eli näen, että kaikkien EU-maiden pitäisi tässä tilanteessa pystyä parempaan, mutta ilman EU-koordinaatiota me olisimme vielä huonommassa tilanteessa.

No, tämä esitys on tosiaan osa tätä EU:n ilmastokokonaisuutta, eli tässä on kyseessä jo viime kaudella käsitellyssä olleen RED kakkosen implementointi. RED II on osa tätä EU:n mittavaa ilmasto- ja energiapakettia, joka muodostuu lisäksi energiatehokkuusdirektiivistä ja energiaunionista. Tämän esityksen tavoitteena on varmistaa, että Suomessa tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet on tuotettu kestäväällä tavalla, ja tämä onkin erityisen kriittinen tavoite.

Kun puhutaan uusiutuvasta energiasta, niin on selvää, että käytön tavoitteena pitää olla se, että myös tosiasiallisesti saadaan niitä päästövähennyksiä, eli meidän ei pidä edistää sellaista uusiutuvaa energiaa, joka ei tosiasiallisesti vähennä kasvihuonekaasupäästöjä. Suoraan sanottuna minä ainakin suhtaudun erittäin kriittisesti bioenergian käytön lisäämiseen: Ensinnäkin on oltava varmuus, että bioenergian käytön lisääminen tosiaan vähentää päästöjä, mutta sen lisäksi on huomioitava vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, jotka monessa kohtaa voivat olla erittäin negatiivisia. Nämä asiat pitää huomioida bioenergian kriteereissä, ja kriteereitä täytyy myös voida arvioida ja päivittää, mikäli päästövähennystavoitteet eivät toteudu. Bioenergiaan liittyvien kestävyysongelmien takia tavoitteena on siis oltava, että bioenergiavaihe voidaan ohittaa mahdollisimman nopeasti. Meidän pitää siirtyä polttoon perustumattomiin tekniikoihin, kuten täällä jo aikaisemminkin mainittiin.

Biomassaa kuitenkin käytetään ja tullaan varmasti jossain määrin käyttämään jatkossakin, ja siksi on tietenkin huolehdittava, että se käytettävä biomassa on kestävä. Ja erityisen tärkeää olisi, että meillä on nämä toimivat ja luotettavat kestävyyskriteerit, kun on selvää, että kaikki biomassa ei ole kestävä eikä edes vähennä päästöjä — voi olla jopa huomoinnollinen ympäristövaikutus kuin fossiilisilla. Esimerkiksi tässä esityksessä mäntyöljyn ei pitäisi olla luokiteltu [Puhemies koputtaa] tähteksi — se on arvokas raaka-aine — eikä palmuöljytislettä pitäisi polttaa.

Olen sitä mieltä, että tässä on paljon hyvää, mutta toivon, että voimme valiokuntatyössä [Puhemies: Aika!] tätä vielä täsmentää.

16.01 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Hiilineutraalisuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää fossiilisista polttoaineista luopumista, ja jotta Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, meidän on tavoiteltava mahdollisimman nopeaa siirtymää pois polttoon perustuvasta energiantuotannosta. Siirtymävaiheessa tulemme tarvitsemaan myös biopolttoaineita, mutta niiden tuotannon on oltava kaikilta osin kestävä. Sitä varten EU:ssa on

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

määritelty kestävyyskriteereitä uusiutuvan energian direktiivissä, jota nyt täällä toimeenpanemme. Edellä puhuneiden edustajien kanssa olen samaa mieltä siitä, että on tärkeää, että tätä EU-tasolla säädellään.

Nyt tämän esityksen tavoitteena on tosiaan, niin kuin täällä on todettu, varmistaa, että Suomessa kulutetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet on tuotettu kestäväällä tavalla. Biopolttoaineiden suurin haaste on niiden rajallinen määrä, ja tästä raaka-aineesta on maailmalla kova kilpailu. Kuten täällä on todettu, parhaimmillaan biopolttoaineet ovat silloin, kun niitä tuotetaan jättepohjaisista raaka-aineista. Esimerkiksi puunjalostusteollisuuden, elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirrat ja jätteet ovat hyviä raaka-aineita biopolttoaineille; tosin myös näiden sivuvirtojen kohdalla kannattaa aina tutkia, voisiko kyseistä ainetta jalostaa polttamista pidemmälle ja näin tuottaa taloudellista lisäarvoa. On myös tärkeää varmistaa, ettei biopolttoaineiden tuotanto vie globaalisti alaa ruoantuotannolta tai uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Tästä edustaja Harjanne puhui varsin painavasti. Tämä kokonaisuus ei siis millään tavalla ole ongelmaton.

Arvoisa puhemies! Kun teemme siirtymää pois fossiilisista polttoaineista, on varmistettava, etteivät ne korvaukset lämmityskattiloissa ainespuun poltolla. Olisi ollut perusteltua sisällyttää tähän hallituksen esitykseen kestävyyskriteereitä puubiomassalle, jotta ainespuuta ei ohjautuisi polttoon. Nyt lisäkriteereitä ei tähän EU-lainsäädäntöön nähden kuitenkaan aseteta. Meillä on kuitenkin muitakin keinoja varmistaa, että näin ei tapahdu, ja yksi tehokkaimmista on toki tukea polttoon perustumattomiin lämmitysmuotoihin siirtymistä. Tämä on huomioitu jo kivihiilen korvausinvestointien tuessa ja tulee huomioida myös turpeen korvausinvestoinneissa. Samalla tuetaan myös suomalaista työtä, koska markkinoilla on monia suomalaisia energia-alan yrittäjiä näitä ratkaisuja tuottamassa.

Tosiaan ympäristövaliokunnassa jatkamme tämän lakiesityksen käsittelyä asiantuntija-kuulemisten pohjalta. Siellä paneudumme erityisesti näihin ympäristö- ja luonnon monimuotoisuusnäkökulmiin ja annamme lausunnon mietintöä tekevälle talousvaliokunnalle.

16.04 Jari Ronkainen ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksessä on tosiaan kyse EU-direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. EU:lla, kuten Suomellakin, on kunnianhimoiset ympäristötavoitteet. Uusiutuvan energian direktiivissä säädetään sitovasta unionin yleistavoitteesta, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

On hyvä, että kestävyyskriteereihin ei olla tuomassa kansallista lisää, vaan on pyritty tulokseen, joka ei lisäisi yritysten taakkaa kohtuuttomasti. Kaikki sääntely kuitenkin lisää yritysten rasitteita. Esimerkiksi Turun Sanomien mukaan uuden ympäristöluvan päästörajat oli viimeinen niitti Naantalin öljynjalostamolle. Neste Oyj ilmoitti eilen aloittavansa yt-neuvottelut koskien 470 työpaikan vähentämistä sekä Naantalin öljynjalostamon lakkauttamista.

Vihreän ministerin suulla on kuultu puhuttavan, kuinka maailma janoaa ratkaisuja ilmastonmuutokseen ja kuinka vihreästä teknologiasta olisi Suomen seuraavaksi vientituotteeksi. Neste, josta valtio omistaa reilun kolmanneksen, teki vuonna 2018 lähes 1,5 miljardin euron investoinnin uusiutuvien tuotteiden kapasiteetin kasvattamiseksi — Singaporessa. Käytännössä työpaikat siis katoavat ulkomaille.

Arvoisa puhemies! Toisena huolenaiheena minulla on työllisyysvaikutusten lisäksi Naantalin öljynjalostamon merkitys kriisitilanteiden huoltovarmuudelle. On faktaa, että biopolttoaineiden tuotanto Suomessa on niin matalalla tasolla, että tosipaikan tullen sillä

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

liikuteltaisiin ainoastaan joka viidettä Puolustusvoimain ajoneuvoa, noin esimerkkinä. Perinteisiä fossiilisia polttoaineita on pakko pitää käyttövalmiina, kunnes korvaavan polttoaineen tuotanto riittää kriisiajan toimintaan. Naantalin jälkeen Suomen ainoaksi öljynjalostamoksi jää Porvoon Kilpilahdessa sijaitseva jalostamo. Nykyinen jalostamokapasiteetti on tähän asti tukenut Suomen omavaraisuutta ja kriisinkestokykyä. Katastrofi tai isku Suomen ainoaan öljynjalostamoon olisi vakava riski maamme huoltovarmuudelle.

Nyt kun ministeri on paikalla, niin olisin esittänyt muutaman kysymyksen. Ensimmäinen kysymys: Milloin ne vihreät työpaikat syntyvät tänne Suomeen korvaamaan maastamme katoavaa perinteistä teollisuutta, jonka toimintaan tämä esitetty direktiivi muun muassa tulee vaikuttamaan? Onko todella valtio-omistajan etu, että tuotanto ja työt siirretään ulkomaille? Ja miten kansallinen huoltovarmuus turvataan, kun polttoaineiden jalostamokapasiteetti maassamme supistuu?

16.07 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Itse luotan siihen, että teknologian kehittyminen tulee olemaan vastaus niihin liikenteen kestävyysliittymiin ongelmiin ja kysymyksiin, joita keskustelussa on nostettu esille. Toisaalta teknologian kehittyminen tulee mahdollistamaan päästövähennysten tekemisen entistä kustannustehokkaammin. Synteettisten polttoaineiden nopea kehitys, jonka edustaja Harjanne keskustelussa aiemmin nosti esille, on tästä erinomainen esimerkki — siis esimerkki siitä, miten teknologia on tie ilmastotavoitteiden saavuttamiselle kustannustehokkaasti.

Synteettisissä polttoaineissahan on kysymys siitä, että hiilidioksidi kerätään talteen vaikka tehtaan piipusta ja sidotaan sittemmin polttoaineeksi. Sama hiili siis kiertää. No, nykyisin näitä synteettisiä polttoaineita ei ole luokiteltu virallisesti kestäviksi eikä sisällytetty jakeluvelvoitteen piiriin, ja tämähän on järjetöntä. Myös ministeriön tilaama selvitys on nostanut esille sähköllä tuotettujen synteettisten polttoaineiden käytön, ja itse asiassa jo vuonna 2018 eduskunnan talousvaliokunta ja eduskunta edellyttivät, että synteettiset polttoaineet tulee sisällyttää jakeluvelvoitteen piiriin.

Tästä haluan nyt vielä ministeriltä kysyä: onko hallitus tuomassa eduskuntaan esitystä, jossa tällaiset uudet teknologiset ratkaisut synteettisten polttoaineiden osalta tulevat tuon jakeluvelvoitteen piiriin ja ne katsotaan kestäviksi polttoaineiksi?

Sitten toinen asia: Tässä on nostettu esille se, että biopolttoaineiden raaka-aineiden saatavuus on merkittävä ongelma. Osa tästä saatavuusongelmasta johtuu itse asiassa siitä, että byrokratia on tiellä esimerkiksi näiden kaikkien mahdollisten sivuvirtojen hyödyntämiseksi. Eli uusia biopolttoaineiden raaka-aineita voidaan käyttää siis tämän Energiaviraston hyväksynnän kautta, jos ne täyttävät nämä kestävyyskriteerit. Nykyinen laki on sellainen, että hakumahdollisuus on rajattu ainoastaan polttoaineen jakelijoihin ja tuottajiin. Käytännössä siis maa- ja metsätalousyrittäjä, joka onnistuu oman tuotantonsa sivuvirtana tuottamaan potentiaalisesti biopolttoaineen raaka-aineeksi kelpaavaa biomassaa, ei voi hakea hyväksyntää raaka-aineelleen, koska hän ei ole virallinen lain tarkoittama toiminnanharjoittaja. Tässähän ei myöskään ole mitään järkeä, että meillä on tällainen byrokraattinen este siinä, että uusia raaka-aineita saataisiin käyttöön.

Tulevaisuudessa tarvitaan kaikki mahdolliset toimenpiteet ja kaikki mahdollinen jousito, ja minä olisin tästä halunnut ministeriltä myöskin kysyä, eikö tätä hakuprosessia olisi syytä järkevöittää sillä tavalla, että muutkin toiminnanharjoittajat kuin polttoaineen jakelijat ja tuottajat voisivat hakea tätä kestävyyshyväksyntää.

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

16.10 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa herra puhemies! Ajattelin kommentoida muutamalla sanalla tätä keskustelua, koska kestävyyskriteereihin liittyvä vaikuttaminen ja ylipäänsä bioenergian kehityspotentiaali ovat olleet varsin pitkään myös eurooppalaisella tasolla, ja siitähän tämäkin lainsäädäntö juontaa juurensa, aivan kuten täällä on jo todettu: viime vaalikauden aikana tehdyistä linjauksista ja nyt sitten direktiivin toimeenpanosta.

Ehkä on tärkeää muistaa tässä keskustelussa, että ei kysymys ole suinkaan siitä, että mennään joko—tai-suuntaan. Jos kysymys on siitä, että me haluamme vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä, niin niiden käyttöä vähennetään niin, että esimerkiksi nykyisissä autoissa käytetään sitten korvaavaa, vaihtoehtoista käyttövoimaa, joka varsin usein on sitten sekoitevelvoitteen kautta luotu markkina kotimaiselle uusiutuvalla biopolttoaineelle. Ajattelisin, että on myös meidän kansantaloutemme kannalta parempi, että suomalainen firma on noussut yhdeksi maailman suurimmista uusiutuvien biopolttoaineiden kansainvälisistä toimijoista, joten vaikka toimialan murros on erittäin merkittävä, niin kyllä Suomessa siitä on myös tehty bisnestä.

On tärkeää muistaa, että ennen kuin me pääsemme myöskään senkaltaiseen tilanteeseen, että ei tarvitsisi käyttää fossiilisia polttoaineita, niin totta kai on keskeistä, kuinka me voisimme käyttää niitä kotimaisia uusiutuvia vaihtoehtoja. Minä en usko myöskään siihen, että sanotaan, että meillä on muutamia mielenkiintoisia hankkeita ja tekniikka menee eteenpäin, mutta kun tämä on prosessi, niin meidän kannattaa myös tässä matkalla koettaa hoitaa asiat niin, että Suomeen syntyy niitä investointeja. Sitähän aikanaan on ollut vaikka se, että luotiin sekoitevelvoite, ja siihen liittyy se, kuinka on poliittisesti luotu markkina ja kuinka Suomi on pärjännyt siinä varsin hyvin. On minusta ainoastaan järkevää, että kiertotalouden hengessä me otamme käyttöön ja hyödynnämme ne sivuvirrat, mitä meillä joka tapauksessa teollisuudelta jää.

Totta kai voi olla helppo vastustaa kaikenlaisia asioita, jos ei halua tehdä päästövähennyksiä tai jos ei jaksaa kehittää uusiutuvia energiamuotoja tai jos ei ole kiinnostunut kotimaisten elinkeinojen kehittämisestä — mitä epäilen, koska tässä salissa varmasti kaikki kuitenkin ovat näistä kiinnostuneita. Mutta jotainhan täytyy tehdä, ja kyllä minusta silloin kannattaa ottaa ne sivuvirrat käyttöön, kehittää Suomessa sitä tekniikkaa, koska ihmiset kuitenkin ajavat niillä omilla vanhoilla autoillaan edelleenkin, ja se, että sinne tankkiin sitten tankataan enemmän jätteistä tai uusiutuvista tehtyjä raaka-aineita, on minun mielestäni parempi kuin se, että sinne tankataan ulkomailta tuotua fossiilista polttoainetta.

Teknologinen kehitys on varmasti yllättävää. Me emme tiedä vielä, mitä kaikkea se tulee tuomaan, mutta samankaltaista keskustelua on synteettisistä polttoaineista käyty jo pitkään. Toivottavasti voisi nyt olla jo tulossa se läpimurto, mitä on odotettu vuosikymmeniä. Kaikkia näitä täytyy pystyä edistämään: biopolttoaineita, uutta tekniikkaa ja sitä, että se elinkeino toisi meille uusia työpaikkoja tähän maahan.

16.13 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Keskustelussa on biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttaminen, mutta tässä keskustelun yhteydessä on tullut esiin myös semmoinen kuin — edustaja Elo nosti esiin — jätöpohjaiset raaka-aineet. Minun mielestäni se sopii tähän erittäin hyvin, ja täällä esityksen sisällössä puhutaan myös jätedirektiivistä.

Minun mielestäni meillä on tässä mahdollisuus, haluan muistuttaa siitä ministeri Lintilää. Olen kuullut, että hän olisi käynyt Pohjanmaalla tutustumassa tällaiseen uuteen tekniikkaan, joka on muovin kemiallinen kierrätys. Se on mielestäni aivan poikkeuksellinen

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

keksintö, sanotaanko näin. Minusta tuntuu, että meidän yhteiskuntamme ei ole tarjonnut sille mahdollisuutta mennä sillä painolla eteenpäin, mikä sillä on. Se on mullistavaa, mitä siellä on tehty. Siellä jätemuovista, auton puskureista, aumamuoveista on tehty polttoainetta ja öljyä. He pystyvät siitä ottamaan naftaa tai bensaa tai kerosiinia tai öljyä. Elikkä fossiilisten raaka-aineiden uusiokäyttö on minun mielestäni semmoinen asia, mihinkä meidän pitää nyt keskittyä.

Nyt se jätedirektiivi on täällä mainittu, ja kun tätä uutta jätelakia sorvataan, niin pitää huolehtia siitä, että me emme käännä kelloa taaksepäin 20:tä vuotta tässä kierrätysmaailmassa, niin kuin minusta on käymässä jätelakia uudistettaessa. Käytännössä siellä mielestäni halutaan jätteet sosialisoida yhteiskunnan ongelmaksi, tai hyödyksi — en tiedä, kumpiko se on.

Tämä on mullistava teknologia, mikä siellä on kehitetty. Siellä on käynyt ihmisiä ympäri maailmaa tutustumassa siihen. Mielestäni sitä pitäisi yrittää edistää valtion avustuksella, ja näin lyhyesti kysyisin ministeri Lintilältä: oletteko tutustunut viimeisiin mullistuksiin, mitä siellä on, ja aiotteko edistää tämän teknologian eteenpäinsaattamista?

16.16 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Täällä otettiin esiin tämä Naantalin jalostamon karmea kohtalo, ja jatkan tästä aiheesta, koska asia on ajankohtainen ja sillä on suora yhteys valittuun energia- ja ilmastopolitiikan linjaan. Vaikuttaakin, että tämä Naantalin jalostamo on ensimmäinen iso ilmastopolitiikan uhri, joka osuu näin lähelle. Naantalilaisena olen itsekin työskennellyt jalostamolla lähes vuosikymmenen verran. Vaikutukset mahdollisesta lakkauttamisesta ulottuvat työntekijöiden ja heidän perheidensä lisäksi laajasti koko yrityskenttään, joka on menestyksekkäästi tehnyt Nesteen kanssa yhteistyötä, eikä sovi unohtaa myöskään yhteisöverojen merkitystä Naantalin kaupungille.

Olen ymmärtänyt, että ministeri Lintilä on jo ollutkin yhteydessä kaupunginjohtaja Mutaseen, ja toivotan teidät omastakin puolestani tervetulleeksi Naantaliin. Samassa yhteydessä toivon, että tutustutte E18- eli Turun kehätiehen välillä Naantali—Raisio. Tässä vaikeassa tilanteessa on tärkeää muutosturvan ja rakennerahojen lisäksi, että tämä hanke ajetaan kunnialla maaliin, ja Varsinais-Suomen ely-keskus on siinä tilanteessa, että ainoastaan rahoitus puuttuu, muistaakseni tämä summa on 4,2 miljoonaa euroa — tämä on siis ainoa jäljellä oleva osio koko Euroopassa, jopa italialaiset ovat ehtineet saada omansa valmiiksi. Tämä on oikeasti tärkeä hanke, ja Naantaliin mennessänne tullette huomaamaan, missä vaiheessa tämä tällä hetkellä on. Vaikka kehysriihi ja muu yhteiskunnan tila vievät aikaa, niin toivon, että annatte riittävästi aikaa myös tälle Naantalin ja sen lähialueen tilanteelle, ja saatte varmasti meiltä tarvittavan tuen tämän tilanteen helpottamiseksi. — Kiitos.

16.18 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti. Jäi äsken mainitsematta, kun puhuttiin ilmastomuutoksen hillinnästä ja edustaja Ronkainen mainitsi nuo vihreät työpaikat, että, niin kuin äsken kerroin, se Pohjanmaalla tehty mullistava — mielestäni se on mullistava — läpimurto ja uusi teknologia voisi oikeasti luoda tänne Suomeen niitä työpaikkoja todella paljon. Käsittääkseni tätä teknologiaa ei ole kukaan muu pystynyt vielä näin pitkälle viemään kuin se Pohjanmaalla on viety. Haluan vain mainita, että vihreitä työpaikkoja on mielestäni tarjolla, jos oikeasti tartutaan siihen uuteen teknologiaan ja annetaan sille mahdollisuus mennä eteenpäin, ja nähdäkseni sitä pitäisi myös jollakin tavoin tukea ja edistää sen kykyä lähteä markkinoille. — Kiitoksia.

Punkt i protokollet PR 112/2020 rd

16.19 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti: Edustaja Vestman kysyi RED kakkosen jatkovalmistelusta, itse asiassa pariinkin kertaan, siitä, haetaanko kansallista muutosta eläin- ja kasvisrasvojen osalta. Meillä on valmistelu menossa — mitään päätöksiä ei ole tehty tässä vaiheessa.

Samaten tuli siitä jakeluvaiheen laajentamisesta uusiin polttoaineisiin. Tästä on aloitettu valmistelu, ja niin kuin tuossa taisin sanoa jo puheessanikin, tämä tulee 2021 kevään aikana eduskuntaan käsittelyyn. Eli nämä kaikki tulee kyllä käytyä läpi nyt valmisteluvaiheena, mutta kiitoksia noista evästyksistä, mitä hän esitti.

No, sitten pariin viimeiseen. Sinällänsä mielenkiintoista, että Ronkainen ja Mäenpää näkevät tilanteen täsmälleen päinvastoin. Mäenpään puheenvuorossa tuli työpaikkoja, Ronkaisen puheenvuorossa meni työpaikkoja. Minä olen vähän molempien kanssa samaa mieltä. Eli siis kyllä minä olen huolestunut niistä työpaikoista, jotka menevät, tyyliin Naantalissa, se on ihan selvä, mutta minä uskon enemmän työpaikkojen syntymiseen nimenomaan tällöisten Mäenpään mainitsemien uusien innovaatioitten kautta. Nämä ympäristölliset innovaatiot ovat oikeastaan ainut semmoinen ajuri tällä hetkellä, joka ajaa investointeihin maailmalla, eli haetaan niitä uusia keinoja. Ja eilen kun juttelin Nesteen johdon kanssa, niin kyllä he sanoivat ihan yksiselitteisesti syyksi sen, että fossiilisten kysyntä maailmalla on vähentynyt. Eivät he puhuneet ympäristöluvasta yhtään sanaa minulle. Eli voi sanoa, että fossiilisten kysyntään näin välillisesti vaikuttavat ympäristöasiat, mutta he kääntävät uusiutuvan puolelle. Mutta totta kai, niin kuin tässä tuli edustaja Junnilan puheenvuorossa esille, jokainen työpaikka tarvitaan ja jokaisen häviäminen on menetys, joka tapahtuu. Itse asiassa en ole kaupunginjohtajan kanssa jutellut, mutta pääministerin kanssa on keskusteltu, että tulemme käymään siellä. Ajankohta on tällä hetkellä auki. — Tässä tiiviisti.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet, som jord- och skogsbruksutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.